

OSMANLI ARAŖTIRMALARI
IX

NeŖir Heyeti — Editorial Board
HALİL İNALCIK — NEJAT GÖYÜNÇ
HEATH W. LOWRY

THE JOURNAL OF OTTOMAN STUDIES
IX

İstanbul - 1989

Es bleibt zu hoffen, daß die rumänische Geschichtsforschung weiteres Quellenmaterial in möglichst ausführlicher und nachprüfbarer Form publiziert. Tahsin Gemils inhaltsreichem Urkundenband sollten weitere folgen!

Klaus Schwarz

Georgetown University. The George C. McGHEE Library. A Catalogue of Books on Asia Minor and The Turkish Ottoman Empire. Yayınlayan : Joseph E. JEFFS, Giriş : Heath W. LOWRY, Georgetown Üniversitesi yayınlarından, Washington, D.C. 1984, IX, 117 S., 4 resim.

George C. McGHEE, 1951'de A.B.D. Büyük Elçisi olarak Ankara'ya tayin olunduğu zaman Anadolu'da kurulan eski devletler ve medeniyetleri hakkında bilgi edinmek ister. Bu maksatla küçük bir araştırma yapar, fakat eline yeteri kadar tarihi kaynak geçmez. Bu alandaki önemli eserlerden bazıları çoktan tükenmiştir, bir kısmını da hemen kitaplıklarda bulmak mümkün değildir. Halbuki Anadolu tarihi çok zengin ve karmaşıktır. Osmanlı Devleti'ni ise, batıların anlaması kolay değildir. O, hristiyan yazarların önyargıları tesirindeki eserlerin dışındakileri de bulmaya çalışır. Bunun için de Türkiye'deki görevi kendisine Anadolu tarihi ile ilgili bir ihtisas kitaplığı kurmaya yarayacaktır.

Başlangıçta böyle bir kitaplığın neleri kapsayacağına karar verir. Saha çok geniştir. Anadolu'daki çeşitli medeniyetler ile Osmanlı Devleti ve Modern Türkiye hakkında yazılmış başlıca eserleri toplayacaktır. Hititler, Frigler, Lidyalılar, Roma ve Bizans devirlerine ait başlıca eserleri araştırır; fakat Washington'daki Dumbarton Oaks Kütüphanesi'ndeki Bizans İmparatorluğu'na ait kitaplar 40.000 cilt tutmaktadır. Bu da kendisini sınırlamaya iter. Avrupa dillerinde yazılmış eserlerle, bazı yazmalar, Eski ve yeni harflileri, Türkçe eserlerden Avrupa dillerine çevrilenleri elde edebilirse, yeterli olacaktır. Gazete toplamaz, sade bazı dergileri satın alacaktır.

İstanbul'da Cohen Kardeşler, bazı dostları kendisine yardımcı olurlar, ayrıca Oxford, Londra ve Paris'teki bir kısım yayınevleri kendisine yardımcı olurlar. Kataloglar getirtir, Türkiye dışına gittiğinde bu yayınevlerinden bizzat kitaplar alır. Neticede 1450 kitaplık bir kütüphane meydana gelir. İçerisinde neler yoktur, neler? Busbecq, John Elijah Blunt, Castellan, Chandler, Ellison, Fellows, Fossati, Nicolay, Porter, Postel gibi 16. yüzyıldan itibaren Anadolu'ya veya Osmanlı hakimiyetindeki Yakın-Doğu ülkelerine gelen elçi veya seyyahların eserleri, Knolles ve von Hammer'den Braudel, Reed ve İnalcık'a kadar modern yazarların eserleri, Mevlânâ Celâleddin Rûmî hakkında yazılanların bir kısmı, Atatürk'e ait bir kısım yayınlar vs. Bu arada evvelce de işaret olunduğu üzere, Hititlere, Urartu'ya, Bizans sanat ve kültürüne, Selçuklulara ve Osmanlı dönemine ait pek çok önemli eser de bir araya getirilmiştir. Bu ihtisas kitaplığını McGHEE, Georgetown Üniversitesi'ne bağış-

layarak Türkiye ile ilgili araştırmacı ve meraklılara büyük bir hizmette bulunur.

Katalogun Giriş'inde Washington'daki Institution of Turkish Studies'in çok değerli bilim adamı ve Tarihçi Müdürü Dr. Heath W. LOWRY'nin de belirttiği gibi, Büyük Elçi McGHEE bu kitaplığı meydana getirmek için ömrünün son otuz yılını harcamıştır. En son eser Suha UMUR'un *Osmanlı padişah tuğraları* 1980 baskılıdır. Bu da LOWRY'nin kanaatini doğrulamaktadır.

Katalog'un bir özelliği de bir kısım yazarların isimlerinin yanında doğum veya doğum-ölüm tarihlerinin de bulunuşudur. Tabii olarak böyle bir işin zorluğundan dolayı, bir kısmının da henüz bulunamamıştır, tamamlanabilecek demektir.

Büyük Elçi Georg C. McGHEE çifte hizmette bulunmaktadır. Birincisi böyle güzel bir ihtisas kitaplığı kurup bir üniversiteye bağışlamakla araştırmaları hızlandıracak, onlara yeni imkânlar yaratacaktır. İkincisi ise, bir ihtisas kitaplığı kurmanın da ne denli sabırlı ve zaman isteyen bir iş olduğunu kanıtlamıştır. Türkiye'de de yeni üniversitelere zaman zaman geliş güzel bir kaç yüz veya bin kitap bağışlayanlar da olmaktadır. Lâkin, bir ihtisas kitaplığı olmadıktan sonra, faydasından çok propaganda amacının ağır bastığını, görmemek mümkün değildir.

McGHEE'ye bütün Türkoloji ile uğraşanlar adına ne kadar teşekkür edilse, azdır. Ankara'daki A.B.D. büyükelçisi, şimdi A.B.D. de Türkiye'nin bir kültür elçisi olmuştur. Sağ olsun!

Nejat Göyünç

Elizabeth A. ZACHARIADOU, *Trade and Crusade. Venetian Crete and the Emirates of Menteshe and Aydın (1300-1415)*, Venice 1983, XXXVI-270 S. 1 harita, 2 levha (Library of the Hellenic Institute of Byzantine and Post-Byzantine Studies, No. 11).

Venedik'in Doğu Akdeniz'deki ticarî ilişkileri, ticaretin gelişmesinin doğal bir sonucu olarak, 14. yüzyılda artar. Bununla beraber, 1344'e kadar Memluk Devleti ile olan bu tür münasebetler, Latin Kilisesi'nin zorla kabul ettirdiği yasaklarla, kısmen sınırlanmış, kısıtlanmıştır. Venedik ile Bizans arasında yapılan bir dizi anlaşma ile Bizans ülkesi kendi tüccarlarına açıktır, fakat bu devletin arazisi de iç karışıklıklar, Türk akınları ve Balkanlarda komşu milletlerle olan harpler yüzünden harabe haline gelmiştir. Neticede ticaretin verimi de düşmüştür. Karadeniz Ceneviz kontrolündedir, Venediklilere bazan kapalıdır. Bu ciltte 1331-1407 arasında imzalanan sekiz ticaret anlaşması yayınlanmaktadır. Gaye Venedik'in gelişen ticaretini ve onun bilhassa Batı Anadolu'da Menteşe ve Aydın Beylikleri ile olan ticarî siyasetini açıklamayı denemektir.